

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Олга Борисова

Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, Юридически
факултет

на дисертационен труд на тема: **„Защита на лицата, които подават сигнали за нарушения в правото на Европейския съюз и Полша“** с автор д-р **Луция Коброн - Газьоровска** за присъждане на **научна степен „доктор на науките“** по научно направление 3.6. **„Право“**.

Настоящата рецензия е изготвена въз основа на Заповед №930 от 09.12.2024 г. на Ректора на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ за назначаване на научно жури, както и от представени от докторанта дисертационен труд, автореферат и справка с наукометрични показатели.

I. Информация за дисертанта

Луция Коброн – Газьоровска придобива научна степен „доктор“ през 2015 г. въз основа на дисертационен труд на тема: „Свободата на сдружаване на социалните партньори в трудовото право“ във Факултета по право и администрация на Ягелонския университет в Краков.

През 2016 г. получава адвокатска правоспособност, като специализира в областта на трудовото и осигурителното право.

От 2020 г. е съкоординатор на полската секция на Академичната мрежа за Европейската социална харта и социалните права. Член е на Европейската мрежа на адвокатите по трудово право (ELW Network), на Международната асоциация по трудово и служебно право (LERA), както и

на Международния консултативен съвет на адвокатите по правата на работниците (ILAW Network). В допълнение, д-р Коброн – Казьоровска е представител на Академичната мрежа за Европейската социална харта в Консултативния съвет на Мрежата за изследвания в областта на трудовото право.

От 2018 г. е преподавател към Института по право, икономика и администрация към Университета на Комисията за национално образование в Краков.

II. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Представеното дисертационно изследване „Защита на лицата, които подават сигнали за нарушения в правото на Европейския съюз и Полша“ е с обем от 312 страници. Те са разпределени в увод, четири глави, заключение и библиография.

Темата е актуална, с оглед развитието и разширяващото се и динамично нормативно регулиране на обществените отношения свързани със защитата на лицата, подаващи сигнали за нарушения.

Подаването на сигнали е възможност, предвидена в редица нормативни актове, както на национално, така и на международно ниво.

С приемането на Директива /ЕС/ 2019/1937 относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза се цели да се стимулира разобличаването на нередности в редица сектори и да се гарантира на подателя на сигнала, че срещу него няма да се предприемат ответни репресивни действия.

В увода авторът мотивира необходимостта в съответствие с директивата да се установят на национално ниво задължения за създаване на вътрешни и външни канали за подаване на сигнали в публичния и частния сектор и приемането на последващи действия по тях, както и мерки за защита на сигнализиращите и засегнатите лица.

Глава Първа е посветена на концепцията за сигнализирането. Представени са понятията, тяхната правна същност, направен е преглед на историческото развитие, дадено през призмата на различните законодателни решения през годините, като е направен паралел със сходни правни фигури.

По нататък в изложението се анализират личните, ситуационните и професионалните фактори, произтичащи от компромиса между честност и лоялност, които стимулират подаването на сигнали за нарушения.

Във Втора глава от дисертацията е отделено внимание на уредбата за подаване на сигнали за нередности в Съединените американски щати, включително широката система от стимули за докладване.

Извежда се убедителен извод, че задължените лица следва да създадат канали за вътрешно и външно подаване на сигнал. Каналите следва да се управляват по начин, който да гарантира пълнотата, целостта и поверителността на информацията, като се възпрепятства достъпа на неоправомощени лица до информацията.

Глава Трета разглежда модела за подаване на сигнали за нарушения, представен от Европейския съюз. Акцентирано е върху нуждата от създаването на съгласувани, ефективни и последователни правила за подаване на сигнали, които да защитят обществения интерес. Европейската директива не определя как трябва да са организирани институциите, които могат да действат като външни канали за подаване на сигнали, а само рамкира условията, на които трябва да отговарят.

Както сигнализиращите, така и засегнатите лица следва да получат нужната защита – за да се стимулира подаването единствено на сигнали за случаи, в които наистина е извършено или може да бъде извършено нарушение и да се възпрепятства всяка форма на злоупотреба. Кандидатът обосновава поддържа тезата, че съществен елемент от защитата е забраната на всяка форма на ответни действия спрямо сигнализиращото лице – репресия или поставяне в неблагоприятно положение.

Четвърта глава представя модела на защита на лицата подаващи сигнали за нарушения в Полша. В тази част са показани познания и изводи, които се открояват със своята логичност и коректност.

Добре е аргументирано становището на автора, че сигнализирането е свързано с очакването на реални резултати в борбата с нарушенията, единствено приемането на нормативен акт не би бил достътъчен стимул и гаранция за гражданите. Защитата на лицата, подаващи сигнали за нередности, и борбата с корупцията изискват хармонизиране на различни интереси и ресурси. Създаването и поддържането на каналите за сигнализиране се свързва и с редица задължения за работодателите и държавните учреждения.

С цел пълнота на изследването са разгледани конкретни модели на защита на лицата в Европейския съюз и достиженията на полското трудово законодателство. Необходима е ефективна защита на лицата, подаващи сигнали за нарушения, за да се засили правоприлагането и да се установят стандарти за защита срещу всякакви репресии. Осигуряването на поверителност е също голямо предизвикателство при изграждането на каналите за сигнализиране – както за сигнализиращото лице, така и на данните в сигнала.

В допълнение, авторефератът пълно и точно пресъздава съдържанието на труда. На места се нуждае от по-добър превод и стилово изчистване.

Представени са от кандидата 48 на брой публикации, част от които са свързани с темата на дисертационното изследване и отразяват резултати от него. Същите са публикувани в национални и международни научни издания. Публикациите ù са цитирани, което е свидетелство за разпознаваемост на автора в академичните среди.

Видно от представената справка и доказателствата към нея кандидатът изпълнява националните изисквания на ЗРАСРБ и правилника

за неговото прилагане в област 3. Социални, стопански и правни науки, ПН 3.6. „Право“ за изискуем брой точки, както и изискванията на Наредба №12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“ на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“.

III. Заключение:

Въз основа на гореизложеното давам **положителна оценка** на дисертационния труд на тема: **„Защита на лицата, които подават сигнали за нарушения в правото на Европейския съюз и Полша“** и предлагам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват за присъждане на **научната степен „доктор на науките“** по професионално направление 3.6. „Право“ на д-р **Луция Коброн - Газьоровска.**

06.01.2025 г.

Изготвил рецензията:

проф. д-р Олга Борисова